

Rottweil kolem roku 1200 - sídlištní struktury z období vrcholného středověku

von Jonathan Scheschkewitz

ÚVOD:

Jedná se o nejstarší město v Bádensku-Württembersku. Nachází se přímo na řece Neckar, což je přítok do řeky Rýn. V okolí se nachází pohoří zvané Černý les a Švábská Alba nebo také Švábská Jura. Historické jádro leží na hřebeni nad řekou. Podle současného stavu bádání lze trvalé osídlení prokázat až koncem 6. století díky pohřebišti a několika málo stop po sídlišti. Rottweil je zmiňován jako královský dvůr s hospodářským zázemím, který byl následně opakovaně sídlem panovníků. Doba založení „nového města“ je datována kolem roku 1200.

VÝZKUMY:

Archeologický výzkum se dlouhou dobu zaměřoval na římské založení města, ačkoli se o město jako ve středověku zatím mluvit nedá. Neslo latinský název Area Flavia, podle tehdejšího panovnického rodu. Další výzkumy provedl starosta Johan Baptist Hofer v roce 1784, který se zaměřil na oblast zvanou *Hochmauren* – na obrázku je to **B**. Následné výzkumy probíhali až na počátku 20. století. V letech 1948 až 1967 se objevuje stále více zpráv o středověkých nálezích. Dosud největší archeologický výzkum zaměřený na středověk byl proveden v letech 1975 až 1979 Lotharem Klappaufem. Výzkumy zde probíhají téměř každý rok díky intenzivní podpoře města Rottweilu, a díky tomu je k dispozici rozsáhlý archeologický materiál.

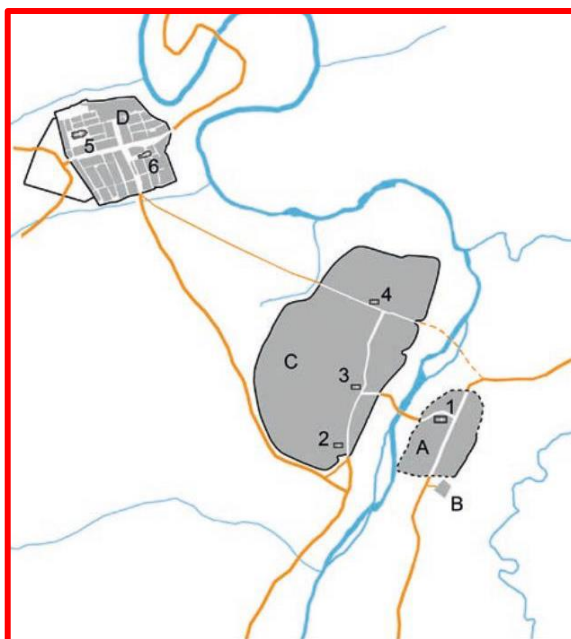
POLOHA MĚSTA:

V nejstarších zprávách o historii císařského města z poloviny 16. století se uvádělo, že místo několikrát změnilo svoji polohu, až zaujalo místo, kde se nachází a rozrůstá dodnes.

1. Staré město (obrázek A).
2. Střední město (obrázek C).
3. Nové město (obrázek D).

Poloha tří osad s tradičními kostely a církevními stavbami kolem roku 1200.

- A) Staré město
- B) Bývalý ženský klášter
- C) Mittelstadt – střední město
- D) Nové zakládající město

STŘEDNÍ MĚSTO:

V centru je královský dvůr, který byl poprvé zaznamenán v roce 771. Winfried Hecht ho lokalizoval na základě pozdně středověkých pramenů. Do majetku Zähringenů, tedy rodu Bádenských se dostal v roce 1040. V roce 1094 a pravděpodobně i v roce 1095 se zde konaly vévodské zemské sněmy. Zähringenové se vzdali vlády v roce 1098 a uznali jako dalšího nástupce rod Hohenstaufen, nebo je možné pojmenování i jen Staufen. S nástupem tohoto rodu, byl Rottweil na přelomu 11. a 12. století považován za předměstí švábského vévodství, jelikož tento rod měl ve Švábsku državy. Nová lokalizace ze středního město do Nového byla založena na iniciativě právě ze strany rodu Hohenstaufenů.

Archeologické nálezy v královském dvoře odkryly rozsáhlou hospodářskou oblast. Ačkoli byl využíván i před rokem 1200, tak po obnově i po něm až do 15. století. Kamenný stavební komplex je datován do 11. až počátku 13. století. Obytné budovy byly vytápěné kachlovými kamny, dále byly objeveny kachle, přizemní krby, vyhloubené sklepy a dva sklepy kamenné. Celé střední město bylo opevněno jednoduchým hliněným valovým opevněním. Hradby se rozkládají na 35 ha. V roce 1906 byla provedena sonda na severozápadně hradby a byla objevena suchá kamenná zídka vysoká 1,4 m, na stěně se nacházeli ohořelé dřevěné trámy. Uvnitř zdi byl nalezen pozůstatek věžovité stavby o rozměrech 3x2 m. Na dalších ulicích bylo odkryto také skořepinové dřevo s věžovitými základy, datované do přibližně do roku 1200.

Síť ulic a cest se štěrkovou výplní, lze nalézt již v raném městě, jelikož se používali již od dob římských. Jako doklady jsou nálezy podkov. Dnešní ulice *Hoferstrasse* byla již od Římanů zřejmě důležitou spojnici. Koncentrují se zde masivní kamenné základy a možná i obytné věže. Šířka ulice se pohybuje kolem 4 m a nalezeny byli i konstrukce prahových trámů. Dnes několik odkrytých ulic se projevují jako systematicky uspořádané s pozůstatky cisteren a latrín. Budovy byly pravděpodobně orientovány do ulice s latrínami a cisternami v zadní části. Pozemky byly zřejmě široké 20-25 m. Jasně hranice pozemků, například pomocí plotů nebo zídek však prokázat nelze. Co se týče zásobování vody středního města, tak to mohl být v celku problém, protože vody v tomto prostředí mnoho není. Mohlo se tedy jednat o jeden z důvodů, proč byla střední město znovu přesídleno na novou lokalitu.

Koncentrace železné strusky a železných předmětů, jako jsou například hřebíky podkov, ze sklepa královského dvora je interpretována jako pozůstatek kovářny. Ve městě je také dobře vidět textilní výroba. Nalezeny byli tkalcovské závaží nejen v místě královského dvora, ale také v několika domech. V jedno z nich byly nalezeny stopy po 5 stavech za sebou. Lze tedy předpokládat jistou „komerční“ výrobu. Tyto nálezy lze datovat z 11. – 12. století.

Střední město nese známky požáru, což byl zřejmě další důvod jeho nové lokace. Ačkoli menší sídlištní komplexy zde existují i nadále.

NOVÉ MĚSTO:

Nová pozice měla výhodnou polohu u řeky, přímo na dopravní křižovatce. Městu byla zmenšena rozloha na 15 ha. Půdorys má téměř čtvercové jádro, a celkově tvoří svojí sítí ulic velký kříž. Díky tomuto, je centrum rozděleno na 4 historické čtvrti. Opevnění tvořila hradba z kamenných bloků s příkopem. Nacházeli se zde věže a městské brány – Černá brána dochována do dnes. Rozšíření opevnění potvrzuje i zápis v císařském berním rejstříku z roku 1241, podle kterého Fridrich II. udělil městské části císařské daně, aby částku použila na opevnění města. Konaly se zde trhy – dobytčí trh. První zmínka o jarmarku/trhu pochází však až z roku 1379. Pod kaplí jednoho z kostelů byly nalezeny dřevěné konstrukce datované do 13. století, ale kvůli statickým problémům nebylo možné je prozkoumat blíže. Od počátku byl plánován prostor pro velký městský kostel v centru – kostel sv. Kříže. Plnil funkci farního kostela, ačkoli farní správu získal až v pozdním středověku.

Co se týče domů, tak kompletně byl prozkoumán jeden objekt, který měřil 8x15 m. Tvořilo ho dvoupříčtové zdívo. Střecha byla pokryta taškami. Původně byl objekt rozdělen na 4 místnosti – dvě z nich byly vytápěny kachlovými kamny, jedna pak s otevřeným ohněm, což je interpretováno jako možná kuchyně. Tato stavba byla na tehdejší poměry poněkud nadstandartní, což by naznačovalo, že by mohla mít šlechtické majitele.

Z archeologických výzkumů je patrné, že již ve středověku mělo město kanály zasazené do vápencových desek, což by se dalo dnes interpretovat jako „kanalizace“. Zásobování pitnou vodou bylo v Novém městě snadnější, než jak bylo zmíněno výše v tom středním.

